

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiæ S. Thomæ Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Tertiæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romæ, 1619

Vtrum possit iterari? 10

urn:nbn:de:hbz:466:1-38725

compateretur sibi gaudium, per hoc non tolleretur habitualis continuitas pœnitentiæ, sed actualis.

Ad tertium dicendum, quod secundum Philosophum * in secundo Ethicorum, ad virtutem pertinet tenere medium in passionibus. Tristitia autem, quæ in appetitu sensitivo pœnitentis consequitur ex displicentia voluntatis, passio quædam est. Unde moderanda est secundum virtutem; & eius superfluitas est vitiosa, quia inducit in desperationem. Quod significat Apostolus ibidem, dicens, Ne maiori tristitia absorbeatur, qui eiusmodi est. Et sic consolatio, de qua ibi Apostolus loquitur, est moderatiua tristitiæ: non autem totaliter ablatiua.

ARTIC. X.

Utrum sacramentum pœnitentiæ debeat iterari? 519

AD decimum sic proceditur. Videtur, quod sacramentum pœnitentiæ non debeat iterari. Dicit enim Apostolus Hebr. 6. Impossibile est eos qui semel sunt illuminati, & gustauerunt cœlestis donum, & participes sunt facti Spiritus sancti, & prolapsi sunt, renouari rursus ad pœnitentiã. Sed quicumque pœnituerunt, sunt illuminati, & acceperunt donum Spiritus sancti. Ergo quicumque peccat post pœnitentiã, non potest iterato pœnitere.

4. d. 14. q. 1. ar. 4. q. 3. & art. 5. q. 2. & Hebr. 6. col. 3.

¶ 2 Præterea, Ambros. * dicit in lib. de pœnitentia, Reperiuntur qui sæpius agendam pœnitentiã purant, qui luxuriantur in Christo. Nam si vere in Christo pœnitentiã agerent, iterandã postea non putarent: quia sicut vnum est baptisma, ita & vnica est pœnitentiã. Sed baptismus non iteratur. Ergo nec pœnitentiã.

in l. 2. de pœn. c. 10 post med. to. 1.

¶ 3 Præterea, Miracula, quibus Dominus infirmitates corporales sanauit, significant sanationes spiritualium infirmitatum, quibus scilicet homines liberantur à peccatis. Sed non legitur quod Dominus aliquem cœcum bis illuminauerit, vel quod aliquem leprosum bis mundauerit, aut aliquem mortuum bis susci-

fufcitauerit. Ergo videtur, quòd nec alicui peccatori bis per pœnitentiam veniam largiatur.

*Ho. 34. 7
cu. an post
me. illius
† lib. 2. c.
16. in pri.
or habe-
tur de pœ-
nit. di. 3.
c. irrisor.*

¶ 4 Præterea, Gregor.* dicit in Homil. Quadragelima, Pœnitentia est antea acta peccata desistere, & desistenda iterum non committere. Et † Isidor. dicit in lib. de summo bono, Irrisor est & non pœnitens, qui adhuc agit quod pœnitet. Si ergo aliquis vere pœniteat, non iterum peccabit. Ergo non potest esse quòd pœnitentia iteretur.

*Hoc ha-
bit Amb.
ser. 8. in
Esal. 118
ante me-
to 4. re-
fertur 23
9. 4. c. est
iniusta.*

¶ 5 Præterea, Sicut baptismus habet efficaciam ex passione Christi, ita & pœnitentia. Sed baptismus non iteratur propter vnitatem passionis & mortis Christi. Ergo pari ratione nec pœnitentia iteratur.

¶ 6 Præterea, Ambros.* dicit, quòd facilitas veniæ, incentiuum præbet delinquendi. Si ergo Deus veniam frequenter præbet per pœnitentiam, videtur quòd ipse hominibus præbeat incentiuum delinquendi. Et sic videretur delectari in peccatis: quod eius bonitati non congruit. Non ergo potest pœnitentia iterari.

SED contra est, quòd homo inducitur ad misericordiam, exemplo diuinæ misericordiæ: secundum illud Luc. 6. Estote misericordes sicut & Pater vester misericors est. Sed Dominus hanc misericordiam discipulis suis imponit, vt sapius remittant fratribus contra se peccantibus. Vnde sicut dicitur Matth. 18. Petro quærenti, Quoties peccabit in me frater meus, & dimittam ei, vsque septies? respondit Iesus, Non dico tibi vsque septies, sed vsque septuagies septies. Ergo etiam Deus sapius per pœnitentiam, veniam peccantibus præbet, præsertim cum doceat nos petere, Dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris.

RESPONDEO dicendum, quòd circa pœnitentiam quidam errauerunt, dicentes non posse hominem per pœnitentiam secundo consequi veniã peccatorum: quorum quidã, scilicet Nouatiani hoc intantum extenderunt, vt dicerent post primam pœnitentiam,

quæ

quæ agitur in baptismo, peccantem non posse per
pœnitentiam iterato restitui. Alij verò fuerunt hare-
tici (vt August. * dicit in lib. de pœnit.) qui post ba-
ptismum dicebant quidem esse vtilem pœnitentiam,
non tamen pluries, sed semel tantum. c. 5. 30. 4.

Videntur autem huiusmodi errores ex duobus
processisse. Primo quidem ex eo, quòd errabant cir-
ca rationem veræ pœnitentiæ. Cum enim ad veram
pœnitentiam charitas requiratur (sine qua non de-
lentur peccata) credebant quòd charitas semel ha-
bita non possit amitti; & per consequens pœnitentia
si sit vera, nunquam per peccatum tollatur, vt sic
fit necesse eam iterari. Sed hoc improbatum est * 2. 2. 7. 24.
in Secunda parte, vbi ostensum est quòd charitas se-
mel habita, propter libertatem arbitrij potest ar. 11.
amitti, & per consequens post veram pœnitentiam,
potest aliquis peccare mortaliter. Secundo, ex eo
quòd errabant circa affirmationem grauitatis pecca-
ti. Putabant enim adeò graue esse peccatum quod
aliquis committit post veniam impetratam, quòd
non sit possibile ipsum remitti. In quo quidem
errabant, & ex parte peccati (quod etiam post re-
missionem consecutam potest esse & grauius & le-
uius, quàm fuerit primum peccatum remissum), &
multo magis contra infinitatem diuinæ misericor-
diæ, quæ superat omnem numerum, & magnitudi-
nem peccatorum, secundum illud Psalms 50. Misere-
re mei Deus, secundum magnam misericordiam
tuam, & secundum multitudinem miserationum tua-
rum, dele iniquitatem meam. Vnde reprobatum ver-
bum Cain, dicentis Genes. 4 Maior est iniquitas mea,
quàm vt veniam merear. Et idèò misericordia Dei
peccantibus, per pœnitentiam veniam præbet absque
vllò termino: vnde dicitur 2. Paral. vlt. immensa &
inuestigabilis misericordia promissionis tuæ, super
malitiam hominum. Vnde manifestum est, quòd pœ-
nitentia pluries est iterabilis.

Ad primum ergo dicendum, quòd quia apud
Tertiz Par. Vol. ij. i i lu-

Iudæos erant secundum legem quædam lauacra instituta, in quibus pluries se ab immunditijs purgabant, credebant aliqui Iudæorum quod etiam per lauacrum baptismi aliquis pluries purificari posset. Ad quod excludendum, Apostolus scribit Hebr. 6. quod impossibile est eos, qui semel sunt illuminati, scilicet per baptismum, rursus renouari ad penitentiam, scilicet per baptismum, qui est lauacrum regenerationis & renouationis Spiritus sancti, ut dicitur ad Titum 2. Et rationem assignat, ex hoc quod per baptismum homo Christo commoritur: unde subdit, Rursus crucifigentes sibi metipsis filium Dei.

Ad secundum dicendum, quod Ambr. loquitur de penitentia solemnī, quæ in ecclesia non iteratur, ut infra dicitur.

5. 5. 80. 4.

Ad tertium dicendum, quod sicut Aug. * dicit in li. de penit. multos cæcos & in diuerso tempore Dominus illuminauit, & multos debiles confirmauit, ostendens in diuersis illis eisdem sæpe peccata dimitti: ut quem prius sanauit leprosum, alio tempore illuminet cæcum. Ideo enim tot saluauit febricitantes, tot languidos, tot claudos, cæcos, & aridos, ne desperet de se peccator. Ideo non scribitur aliquem nisi semel sanasse, ut quilibet timeat iungi peccato: medicum se vocat, & non sanis, sed male habentibus opportunum. Sed qualis hic medicus, qui malum iteratum nesciret curare? medicorum enim est centies infirmum, centies curare: qui cæteris minor esset, si alijs possibilis ignoraret.

Greg. ho.

34. in euang.

† Magist.

4 sent. d.

14. S. A.

cir. med.

de pp. 3

5. 11.

Ad quartum dicendum, * quod penitere est ante acta peccata desistere, & stenda non committere: scilicet simul dum flet, vel actu, vel proposito †. Ille enim est irrisor & non penitens, qui simul dum penitet, agit quod penitet, vel proponit iterum se facturum quod gessit, vel etiam actualiter peccat eodem vel alio genere peccati.

Quod autem aliquis postea peccat, vel actu vel pro-

propofito; non excludit quin prima penitencia vera fuerit: numquam enim veritas prioris actus excluditur per actum contrarium subsequenter. Sicut enim vere cucurrit, qui postea sedet: ita verè penituit, qui postea peccat.

Ad quintum dicendum, quod baptismus habet virtutem ex passione Christi, sicut quædam spiritualis generatio cum spirituali morte precedentis vitæ. Statutum autem est hominibus semel mori, & semel nasci. Et ided semel tantum debet homo baptizari. Sed penitencia habet virtutem ex passione Christi, sicut spiritualis medicatio, quæ frequenter iterari potest.

Ad sextum dicendum, quod secundum Augu. * in lib. de penit. constat Deo multum displicere peccata: qui semper præsto est ea destruere, ne solvatur quod creavit, nec corrumpatur quod amavit, scilicet per desperationem. *ca. 5. non longe à pr. to. 4. De pan. di. 3. c. 32*

QVÆST. LXXXV.

De sacramento penitencia, secundum quod est virtus, in sex articulos diuisa.

DEinde considerandum est de penitencia secundum quod est virtus.

- ¶ Et circa hoc quaruntur sex.
- ¶ Primo, utrum penitencia sit virtus?
- ¶ Secundo, utrum sit virtus specialis?
- ¶ Tertio, sub qua specie virtutis contineatur.
- ¶ Quarto, de subiecto eius.
- ¶ Quinto, de causa ipsius.
- ¶ Sexto, de ordine eius ad alias virtutes.

ARTIC. I.

Utrum penitencia sit virtus?

AD primum sic proceditur. Videtur, quod penitencia non sit virtus. Penitencia enim est quoddam sacramentum alijs sacramentis connumeratum: ut ex * supradictis patet. Sed nullum aliud sacramentorum est virtus. Ergo neque penitencia est virtus.

§ 20
 4. di. 24.
 q. 1. ar. 1.
 q. 2. c. 1.
 3. q. 1.
 cor. et ad
 2. c. q. 2.
 c. 4.
 * q. prac.
 a. 1. c. q.
 65. a. 10

ii 3 ¶ 2 Pra.